

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/76/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118252576
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Murínová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:6118252576.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Murínovej a členov JUDr. Zuzany Stolárovej a JUDr. Slávky Zborovjanovej, v spore žalobkyne: D. F., V. XX.X.XXXX, P. L. R., Q. X, zastúpenej JUDr. Radovanom Bílým, advokátom so sídlom v Humennom, Kukorelliho 52, IČO: 40 119 203, proti žalovanej: INGEMA s.r.o., so sídlom Hlivišťa 23, IČO: 36 575 411, zastúpenej JUDr. Slavomírom Kučmášom, advokátom, so sídlom v Michalovciach, Plynárenská 1, IČO: 35 557 192, o zaplatenie 1.758,48 € s prísl., o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 23.10.2019 č. k. 11C/48/2018-155 takto

rozhodol:

O d m i e t a odvolanie žalovanej proti výroku III. rozsudku.

Z r u š u j e rozsudok vo výrokoch I. a II. a v zrušenom rozsahu v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Michalovce (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol vo veci nasledovne:

- I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni sumu 1.758,48 € do 3 (troch) dní od právoplatnosti rozsudku.
- II. Priznáva úspešnej žalobkyni náhradu trov konania voči neúspešnej žalovanej v pomere 100%.
- III. Návrh žalovanej na prerušenie konania zo dňa 21.5.2019 zamietá.

2. Súd poukázal na žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej zaplatenia sumy 1.758,48 € a náhrady trov konania, keď žalobu odôvodnila tým, že na základe poverenia Okresného súdu v Michalovciach zo dňa 16.10.2014, súdna exekútorka JUDr. Eva Falisová vykonávala exekúciu vymožením uplatnenej pohľadávky v prospech oprávneného: INGEMA s.r.o., Hlivišťa 23 proti povinným: 1. D. F., Q.Č. X, R., X. P. F., Q. X, Michalovce, na základe vykonateľného rozhodnutia OS Michalovce sp.zn. 10C/71/2012 zo dňa 15.11.2013 v spojení s uznesením zo dňa 25.2.2014 a rozsudkom KS v Košiciach sp.zn. 5Co/205/2014 zo dňa 9.9.2014. Na základe rozhodnutia NS SR sp. zn. 4Cdo/163/2015 zo dňa 17.3.2016 bol predmetný exekučný titul zrušený. Na základe toho uznesením OS Michalovce z 9.1.2017 sp.zn. 10Er/694/2014 bolo predmetné exekučné konanie zastavené v zmysle § 57 ods. 1 písm. b/ Ex. poriadku, keďže exekučný titul bol zrušený. V rámci predmetného exekučného konania bola od žalobkyne ako povinnej v 1. rade vymožená celková finančná čiastka vo výške 1.758,48 €, o čom pripojila ako dôkaz vyúčtovanie exekučného konania a výpisy z účtu OTP banka a.s. a VÚB, a.s. Na základe toho v zmysle § 451 ods. 1, 2 OZ sa žalovaná bezdôvodne obohatila, pretože neexistuje exekučný titul a exekučné konanie bolo zastavené, je teda povinná vrátiť všetko, čo v jej prospech bolo vymožené v označenom exekučnom konaní.

3. Súd poukázal na odpor žalovanej, ktorý odôvodnila tým, že zo strany žalobkyne jej nikdy nebola uhradená predmetná suma, ktorá je predmetom žaloby, o čom svedčia aj výpisy z účtov, ktoré žalobkyňa pripojila k žalobe, z ktorých vyplýva, že táto suma nebola uhradená na jej účet, ale na účet súdnej

exekútorke a preto namietala, že nie je pasívne legitimovaná v spore a žiadala žalobu voči jej osobe zamietnuť.

4. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s pripojeným spisom identického súdu sp.zn. 10Er 694/2014, oboznámením sa k žalobe pripojených výpisov z účtu OTP banka Slovensko, a.s. a z účtu VÚB banka, a.s., z ktorých zistil, že v rámci exekučného konania od žalobkyne bola prijatá platba dňa 13.11.2014 vo výške 709,50 € a dňa 21.4.2015 suma 1.048,98 €, ktoré platby boli zaúčtované v celkovej výške 1.758,48 €, a že z účtu OTP banka Slovensko, a.s. s názvom D. F. ADRI č.ú. 13760818/5200 došlo k bezhotovostnému výberu z tohto účtu v sume 1.048,98 €, ďalej, že z výpisu z účtu VÚB banka a.s. zo dňa 31.12.2014 na meno žalobkyne bola dňa 22.10.2014 poukázaná platba v sume 428,02 € JUDr. Eve Falisovej (účel platby Ex 86/14) a 6.11.2014 suma 281,48 € tiež JUDr. Eve Falisovej (účel platby Ex 86/14). Následne po odcitovaní § 451 ods. 1 a 2, § 456 a § 458 ods. 1 OZ súd zhodnotil, že v spore nebola sporná skutočnosť, že suma, ktorá je predmetom sporu, bola vymožená exekútorke v označenom exekučnom konaní, a že túto uhradila žalobkyňa tak, ako to tvrdí, a že sporným medzi stranami bolo jednak to, čo žalovaná tvrdila, že nie je pasívne vecne legitimovaná v predmetnom spore a tiež, že žaloba bola predčasne podaná. O plnenie bez právneho dôvodu ide tam, kde právny dôvod od samého začiatku neexistoval, ale aj vtedy, ak dodatočne odpadol. Neexistencia právneho dôvodu od začiatku znamená, že vôbec nenastala právna skutočnosť, ktorá by mala za následok vznik právneho vzťahu, obsahom ktorého by bola povinnosť a zároveň právo na poskytnuté plnenie. V tomto prípade došlo potom, čo uhradila žalobkyňa spornú sumu z titulu plnenia na základe exekučného titulu - vyššie označeného rozsudku tunajšieho súdu k zastaveniu exekučného konania z dôvodu, že exekučný titul bol zrušený. Následne teda došlo k bezdôvodnému obohateniu sa žalovanej ako oprávnenej v exekučnom konaní a preto je žaloba voči nej dôvodná a súd jej vyhovel a uložil jej povinnosť žalovanú sumu žalobkyňi uhradiť.

5. Súd sa obranou žalovanej o jej nedostatku pasívnej vecnej legitimácie vysporiadal takým spôsobom, že dôvodil, že exekútor v exekučnom konaní vykonáva úlohy štátneho orgánu a že právny vzťah súdneho exekútora a účastníka exekučného konania sa nemôže považovať za súkromno-právny vzťah a preto nie je možné, aby na strane súdneho exekútora mohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu. V prípade, ak dôjde k zrušeniu exekučného titulu (plnenie z právneho dôvodu, ktorý odpadol - § 451 ods. 2 OZ), oprávnený sa v súlade s § 451 a nasl. OZ bezdôvodne obohatil, keďže ide o súkromno-právny vzťah medzi nimi a to bez ohľadu na to, že vymoženie plnenia zabezpečil exekútor pri prenesenom výkone verejnej moci. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovanej, že jej vymožené finančné prostriedky exekútorom neboli vyplatené, tieto nemajú žiaden právny význam pre tento spor a ide o osobitný vzťah medzi oprávneným - žalovanou a exekútorom, nezávislým od súkromného vzťahu medzi oprávneným a povinným a je ich vecou, ako sa vzájomne vysporiadajú. V ďalšom súd poukázal na to, že žalobca je povinný uplatnený nárok skutkovo vymedziť, a že úlohou súdu je následné právne posúdenie v zistení skutkových okolností a ich podradenie pod určitú právnu normu.

6. K návrhu žalovanej na prerušenie konania až do rozhodnutia NS SR, keďže vo veci vedenej na identickom súde pod sp.zn. 10C/207/2016 bolo podané dovolanie, súd uviedol, že žalovaná odôvodnila navrhované prerušenie konania podľa § 164 CSP z dôvodu, že podľa jej názoru sa rozhodnutím NS SR o podanom dovolaní vo veci sp.zn. 10C/207/2016 vyrieši otázka, ktorá má význam pre rozhodnutie v tomto smere a zároveň v prípade, že bude vyhovené jej dovolaniu, tak vznikne v tomto smere procesný stav, ktorý existoval pred vydaním právoplatného rozhodnutia KS v Košiciach zo dňa 22.1.2019. Následne poukázal na vyjadrenie žalobkyne k návrhu na prerušenie konania, v ktorom zdôraznil názor žalobkyne, že s poukazom na uznesenie NS SR zo dňa 23.11.2010 sp.zn. 5M Cdo 17/2019 vyplýva, že o bezdôvodnom obohatení možno hovoriť až dovtedy, kým súd opätovne nevydá rozhodnutie o uplatnenom nároku. Rozsudkom odvolacieho súdu, t.j. KS Košice zo dňa 22.1.2019 sp.zn. 3Co/348/2018 bola žaloba zamietnutá a súdne konanie tak bolo právoplatne skončené. Z uvedených dôvodov neexistuje žiadna prejudiciálna otázka, ktorá má význam pre predmetné konanie a ktorej vedomosť bola pre konajúci súd nevyhnutná, aby mohol ďalej konať. Uvedenému nebráni ani podané dovolanie v predmetnej veci, preto žalobkyňa navrhla podaný návrh na prerušenie konania zamietnuť ako nedôvodný. Súd výrok o zamietnutí návrhu žalovanej na prerušenie konania odôvodnil jeho nedôvodnosťou stotožňujúc sa s právnym názorom žalobkyne, že pre naplnenie materiálneho predpokladu aplikácie ust. § 164 CSP sa nevyhnutne vyžaduje existencia prejudiciálnej otázky, ktorú je potrebné vyriešiť, aby súd mohol ďalej konať a rozhodovať, a teda, ak takáto otázka pri rozhodovaní súdu neexistuje, tak je logickým záverom, že súd ani nemôže aplikovať spomínané procesné ustanovenie.

Súdne konanie vo veci žalobcu INGEMA s.r.o. proti žalovaným: 1. D. F.L. a spol. o zaplatenie 16.167,35 eur s prísl. bolo právoplatne skončené, s tým, že nárok nie je dôvodný a z u vedených dôvodov neexistuje žiadna prejudiciálna otázka, ktorá má význam pre rozhodnutie súdu v tomto smere.

7. Výrok o trovách konania odôvodnil § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 CSP tak, že priznal úspešnej žalobkyni náhradu trov konania voči neúspešnej žalovanej v pomere 100 %, keďže žalobkyňa mala v spore plný úspech.

8. Proti predmetnému rozsudku v celom jeho rozsahu podala žalovaná v zákonnej lehote odvolanie, a to z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. a/, f/ a h/ CSP a tiež § 365 ods. 2 CSP a navrhla odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu v plnom rozsahu zamietla a žalovanej priznáva náhradu trov konania vo výške 100 %. Odvolateľka mala za to, že súd nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenie právne nesprávne posúdil, nakoľko vychádzajúc z ustálenej rozhodovacej praxe na NS SR sp.zn. 5M Cdo 17/2009 a 4Cdo 189/2009 nemožno priznať nárok na vydanie sumy zaplatenej počas exekučného konania vykonávaného na základe exekučného titulu, ktorý bol neskôr zrušený z dôvodu nemožnosti navrátenia do predošlého stavu v exekučnom konaní, ktoré znamená nezvratnosť stavu vzniknutého dôsledku exekúcie, na základe rozhodnutia, ktoré bolo zrušené, a ktoré umožnilo realizáciu exekúcie voči subjektu, voči ktorému nemala byť vykonávaná (vychádzajúc z ustanovenia platného v čase vykonávania exekúcie § 61 EP). V danom prípade podľa názoru NS SR sp.zn. 4Cdo 189/2009 má osoba, voči ktorej bolo vykonaná exekúcia, iba právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (pre nezákonnosť bolo zrušené) podľa predpisov upravujúcich zodpovednosť spôsobenú pri výkone úradnej moci. Napriek tomu, ak by aj súd prijal právne posúdenie, že plnenie poskytnuté na základe právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia, ktoré bolo neskôr zrušené, treba posúdiť ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, bolo potrebné tento nárok vychádzajúc z rozhodnutia NS SR 5M Cdo 17/2009 riešiť v pôvodnom konaní vo veci samej, ktoré bolo zrušené a vrátené na nové konania v rámci prípadnej procesnej obrany žalobcu (t.j. v konaní OS Michalovce sp.zn. 10C/207/2016 v spojení s konaním KS v Košiciach sp.zn. 3Co/348/2018 a nie v samotnom súdnom konaní, tak ako sa to uvádza v citovanom rozhodnutí najvyššieho súdu). Súčasne vyjadril názor, že ide o res iudicata - prekážku rozsúdenej veci, nakoľko už súd právoplatne o tejto veci rozhodol. Tiež mal za to, že v prípade, ak by odvolací súd neakceptoval ani jednu z vyššie uvedených námietok žalovanej, na základe vykonaných dôkazov súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, ktorých vyhodnotenie použil ako základ pre rozhodnutie vo veci samej, a to, že súd nesprávne uvádza zistenú sumu vo výške 1758,48 eur a tvrdí, že táto vyplýva z vyúčtovania exekútorou JUDr. Evou Falisovou. Podľa listinných dôkazov, bankových výpisov predložených žalobkyňou, jej bolo stiahnutých 1812,48 eur a z vyúčtovania súdnej exekútorke vyplýva, že platba istiny v prospech žalovaného bola dňa 13.11.2014 vo výške 539,22 eur a dňa 25.5.2015 vo výške 792,22 eur, t.j. spolu 1336,44 eur a suma 251,76 eur a suma 170,28 eur ako zaúčtovaná odmena exekútora, ak by sa pripustila argumentácia prvostupňového súdu, že plnenie na účet súdneho exekútora má z hmotného práv obdobné účinky, akoby bolo plnené priamo oprávnenému, nie je možné z dôvodu zaúčtovania odmeny exekútora v zmysle príslušných ustanovení exekučného poriadku ustáliť, že žalovaná ako oprávnená sa bezdôvodne obohatila v celej inkasovanej sume 1758,48 eur, ktorú ani nikdy nedostala a ani na jej zaplatenie nemala právny nárok, nehovoriac o skutočnosti, že táto suma nie je totožná ani so sumou, ktorá bola stiahnutá z bankových účtov žalobkyne tak, ako to súd uvádza pri hodnotení vykonaných dôkazov. V neposlednom rade mala za to, že za dôvodný je potrebný považovať i odvolací dôvod podľa § 365 ods. 2 CSP, nakoľko súd nesprávne rozhodol o návrhu na prerušenie konania, keď navyše žalovaná mala za to, že okrem iného má podstatný význam pre rozhodnutie súdu vo veci samej aj rozhodnutie o podanom dovolaní vo veci konania pôvodne zrušeného exekučného titulu.

9. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny. Nesúhlasila s právnym názorom žalovanej o tom, že nie je v spore pasívne legitimovaná a v plnom rozsahu sa priklonila k právnemu posúdeniu veci tak, ako to uvádza v odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie. K pripojenému rozhodnutiu NS SR sp.zn. 4Cdo/189/2009 vyjadrila názor, že rozhodnutie rieši iný skutkový stav veci, ktorý je diametrálne odlišný s právnou vecou riešenou v predmetnom konaní, a preto právny názor prezentovaný žalovanou o uplatnení nároku škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím nemá žiaden právny základ. Taktiež namietala poukaz na rozhodnutie NS SR sp.zn. 4M Cdo 17/2009, ktoré rieši otázku začatia plynutia premlčacej lehoty na podanie žaloby na vrátenie plnenia vymoženého v rámci exekučného konania po zrušení exekučného

titulu, čo nemá súvis s predmetným konaním. Súčasne uvedené rozhodnutie rieši otázku začatia plynutia premlčacích lehôt práve v prípade vydania bezdôvodného obohatenia voči oprávnenému, ak bolo v prospech neho vymožené plnenie v rámci exekučného konania na základe exekučného titulu, ktorý bol neskôr zrušený. Uvedené rozhodnutie priamo vyvracia právny názor žalovanej o uplatnení náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a zároveň potvrdzuje právny názor vyslovený súdom prvej inštancie v napadnutom rozsudku. Ďalej vo vzťahu k zdôvodneniu, prečo je daný dôvod na prerušenie predmetného konania a v tejto súvislosti poukaz na opätovné rozhodnutie NS SR sp.zn. 5Cdo/17/2009, žalobkyňa poznamenala, že uvedené rozhodnutie vychádza z iného skutkového stavu veci ako v prejednávanom prípade a samotné vyjadrenia žalovanej o tom, že by žalobkyňa musela uplatniť svoj nárok ešte v pôvodnom konaní, vôbec z uvádzaného rozhodnutia nevyplývajú. Nie je zrejmé, aby sa uplatnený nárok žalobkyne už niekedy pred súdom prejednával, a preto ani nemožno hovoriť o prekážke veci rozsúdenej. Súčasne vyslovila názor, že vo všeobecnosti strana sporu, ktorá si uplatňuje svoj nárok, disponuje uplatneným nárokom a je na nej, či si ho uplatňuje v samostatnom konaní alebo za splnenia procesných podmienok ako procesnú obranu. Z uvádzaných dôvodov preto považovala námietky žalovanej v tomto smere za nedôvodné. Ďalej vyjadrila názor k námietke žalovanej, pokiaľ ide o listinné dôkazy - príslušné výpisy z účtov, z ktorých vyplývajú, že jej námietky sú nedôvodné. Zopakovala, že z predložených výpisov z účtov vyplývajú, že dňa 22.10.2014 bola žalobkyňi z účtu odpísaná čiastka vo výške 428,02 € a dňa 6.11.2014 vo výške 281,48 € (VÚB a.s.) a dňa 20.4.2015 bola žalobkyňi z účtu odpísaná čiastka vo výške 1.048,98 € (OTP banka a.s.). Celkovo bolo od žalobkyne vymožených 1.758,48 €, čo je v súlade s predloženým vyúčtovaním exekútkou JUDr. Evou Falisovou, a teda aj samotným uplatneným nárokom žalobkyne. Vyjadrila tiež názor, že v danej veci nie je podstatné, či žalovaná dostala od exekútora celú vymoženú sumu alebo len jej časť (poníženú o trovy exekútora). Zopakovala, že vzhľadom na to, že exekútor nie je z hľadiska hmotného práva účastníkom právneho vzťahu, na základe ktorého vznikol záväzok, ktorý sa nútene vymáha v rámci exekučného konania, vymožené plnenie prijaté exekútorom má rovnaké účinky, ako keby bolo plnené priamo oprávnenému, ktorý bol účastníkom daného hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého záväzok vznikol, a to na rozdiel od exekútora. Preto námietka žalovanej, že celú vymoženú sumu od exekútky nikdy žalovaná nedostala, a teda sa nemohla bezdôvodne obohatiť, neobstojí. Vo vzťahu k zamietnutému návrhu na prerušenie konania sa priklonila k odôvodneniu súdu prvej inštancie v tejto časti a navyše mala za to, že žalovanou namietané nesprávne rozhodnutie súdu o návrhu na prerušenie konania v zmysle ust. § 164 CSP nemožno subsumovať pod odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. a/ a § 365 ods. 2 CSP, keďže prerušenie konania podľa ust. § 164 CSP má fakultatívny charakter.

10. Žalovaná v odvolacej replike zotrvala na dôvodoch podaného odvolania. Zotrvala na aplikovateľnosti rozhodnutia NS SR zo dňa 23.11.2010 sp.zn. 5 MCdo 17/2009 na prejednávanú vec a opätovne zdôraznila, že za nesprávne považuje vyjadrenie žalobcu, že inkasovanie sumy prostredníctvom súdneho exekútora z hľadiska hmotného práva má rovnaké účinky, ako keby bolo plnené priamo oprávnenému, a že nie je podstatné, či žalovaná dostala celú vymoženú sumu alebo len jej časť poníženú o trovy exekútora. Žalovaná podala exekúciu dôvodne, a preto nevidí dôvod, prečo by mala vrátiť ako bezdôvodné obohatenie aj sumy, ktoré neprijala, ale ktoré podľa názoru žalobkyne má znášať, lebo disponuje návrhom na exekúciu a znáša aj prípadné riziko vzniku trov exekučného konania. Teda, keď trovy exekúcie uhradila žalobkyňa, a preto, keď bol bez právneho dôvodu zaplatený nárok žalovanej, mal by byť bez právneho dôvodu aj nárok súdneho exekútora a v žiadnom prípade by ho nemala znášať žalovaná. Tvrdenie žalobkyne, že strana sporu má v prípade takejto skutkovej a právnej situácie právo uplatniť svoj nárok aj v samostatnom konaní, je podľa názoru žalovanej v rozpore so základnými zásadami civilného sporového konania. V prejednávanom prípade podľa jej názoru ani nejde o samostatný návrh, ale iba o skutkové tvrdenia týkajúce sa samotnej výšky pôvodne žalovanej pohľadávky. Napokon aj sama žalobkyňa sa v pôvodnom konaní vo veci samej bránila tým, že časť pohľadávky bola zaplatená. Pokiaľ by žalobkyňa tento nárok nenamietala z dôvodu jeho zaplatenia v pôvodnom konaní, nie je možné ho uplatňovať opakovane samostatným konaním. V opačnom prípade by nastala situácia, že ak by súd eventuálne rozhodol o nároku o pôvodnej výške 16.960,35 € a žalovaný do vydania rozhodnutia súdu by nenamietal skutočnosť, že časť pohľadávky vo výške 1.758,48 € bola už zaplatená, podľa názoru žalovanej by túto námietku nemohol po vydaní právoplatného rozhodnutia súdu už ani uplatniť, nakoľko dôvody, ktoré by uvádzal, existovali už v čase do právoplatného rozhodnutia vo veci samej a bolo ich potrebné tam namietat' a tam o nich rozhodnúť.

11. Ďalšie vyjadrenia v odvolacom konaní neboli podané.

12. Skôr ako odvolací súd pristúpil k vecnému prejednaní odvolania, zaoberal sa jeho prípustnosťou. Podmienkou prípustnosti odvolania je procesná legitímácia odvolateľa vyplývajúca z § 359 CSP, podľa ktorého odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté a súčasne odvolanie je možné podať len voči rozhodnutiu, voči ktorému zákon odvolanie pripúšťa. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie voči výroku, ktorým súd zamietol návrh žalovanej na prerušenie konania zo dňa 21.5.2019 (výrok III.), nie je procesne prípustné.

13. Rozhodnutie o zamietnutí návrhu na prerušenie konania (t.j. rozhodnutie o neprerušení konania) má povahu uznesenia, proti ktorému odvolanie nie je prípustné podľa ust. § 357 CSP a contrario. Preto pokiaľ žalovaná podala odvolanie proti výroku III. napadnutého rozsudku, odvolanie v tejto časti z tohto dôvodu nie je prípustné. Na uvedenom posúdení neprípustnosti odvolania proti výroku III. napadnutého rozsudku nemení nič ani skutočnosť, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku dal stranám sporu a ich právnym zástupcom vo vzťahu k tomuto výroku nesprávne poučenie. Z uvedeného dôvodu odvolanie v tomto rozsahu bolo odmietnuté v súlade s ust. § 386 písm. c/ CSP ako odvolanie podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

14. V ostatnom rozsahu odvolania Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, súčasne ako odvolanie s náležitosťami podľa ust. § 363 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolaniu je možné vyhovieť.

15. Žalovaná v odvolaní uplatnila o.i. odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, podľa ktorého rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

16. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

17. Predmetom konania je zaplatenie sumy 1.758,48 EUR titulom bezdôvodného obohatenia, ktoré malo na strane žalovanej vzniknúť plnením bez právneho dôvodu na základe toho, že potom, čo žalobkyňa uhradila spornú sumu plnením na základe exekučného titulu, došlo k zastaveniu exekučného konania z dôvodu, že exekučný titul bol zrušený.

18. Odvolací súd dospel k záveru, že uplatnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP bol naplnený. Súd pri posudzovaní žalobou uplatneného nároku titulom bezdôvodného obohatenia síce správne aplikoval ustanovenie § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, avšak toto nesprávne interpretoval a vyvodil z neho nesprávne právne závery o právach a povinnostiach týkajúcich sa strán sporu.

19. Podľa § 451 ods. 1 OZ, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

20. Podľa § 451 ods. 2 OZ, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

21. Právny vzťah bezdôvodného obohatenia je samostatným záväzkovým právnym vzťahom, ktorý vznikne v dôsledku porušenia iného právneho vzťahu, alebo na základe určitej právnej skutočnosti. Podstatou bezdôvodného obohatenia je zákonom stanovená povinnosť toho, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, vydať toto obohatenie tomu, na úkor koho bol predmet bezdôvodného obohatenia získaný. Bezdôvodné obohatenie vzniká na základe objektívnej skutočnosti, a to získaním bezdôvodného obohatenia na úkor niekoho iného, pričom na vznik záväzkového právneho vzťahu z bezdôvodného obohatenia sa nevyžaduje existencia zavinenia, ani existencia protiprávneho úkonu. V ustanovení § 451 ods. 1 OZ je zakotvená všeobecná skutková podstata bezdôvodného obohatenia a konkrétne skutkové podstaty bezdôvodného obohatenia zákon uvádza v ustanoveniach § 451 ods. 2 a § 454 OZ. Bezdôvodným obohatením sa môže stať tiež plnenie prijaté na základe vykonateľného rozsudku

súdu, ktoré bolo následne zrušené. Ak sa vrátenia plnenia domáha ten, kto plnil jemu uloženú povinnosť súdom (prípadne aj iným orgánom), závisí dôvodnosť jeho požiadavky od toho, či podľa hmotného práva - teda aj bez rozhodnutia, ktoré bolo následne zrušené - plnil povinnosť, ktorú skutočne mal alebo nie. Zrušením rozhodnutia, podľa ktorého bolo plnené, dochádza k bezdôvodnému obohateniu len v prípade, že právny dôvod tohto plnenia nespočíva v hmotnom práve, teda že podľa hmotného práva tu povinnosť neexistovala. Zrušením rozhodnutia tak odpadá právny dôvod a poskytnuté plnenie sa stáva bezdôvodným obohatením (str. 1220, Občiansky zákonník - Veľký komentár, II. časť, Imrich Fekete, Eurokódex 2011).

22. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 85/13 súd vyberá: Skutková podstata bezdôvodného obohatenia získaného plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol (otázka naplnenia ktorej skutkovej podstaty podľa odvolacieho súdu rezonovala v preskúmvanej veci), dopadá na tie prípady, kedy v čase poskytnutia plnenia existoval právny dôvod plnenia, ktorý však následne, v dôsledku ďalšej právnej skutočnosti odpadol, stratil svoje právne účinky. Majúc ale na zreteli, že bezdôvodné obohatenie vzniká za splnenia určitých zákonom stanovených podmienok, a teda na jeho vznik stačí, že k obohateniu došlo bez právom uznaného dôvodu, alebo spôsobom, ktorý právny poriadok neuznáva, súdu rozhodujúcemu o žalobe na splnenie povinnosti na jeho vydanie naisto nepostačuje zistenie, že rozhodnutie, na základe ktorého bolo plnené (nie je rozhodujúce, či plnenie bolo dobrovoľné alebo bolo vymožené v exekučnom konaní), bolo následne zrušené, resp. došlo podľa procesných predpisov k strate jeho účinnosti. Ak sa totiž domáha vrátenia plnenia ten, kto plnil povinnosť uloženú mu súdom, závisí dôvodnosť jeho návrhu na splnenie povinnosti vrátiť plnenie od toho, či právny dôvod jeho plnenia spočíval na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe. Ak právny dôvod plnenia podľa hmotného práva tu bol, tak potom trvá naďalej, bez ohľadu na to, či právoplatný a vykonateľný rozsudok (ktorý toto právo iba deklaroval) bol, či nebol zrušený. Otázku, či tu bola povinnosť plniť podľa hmotného práva a rozsah tejto povinnosti rieši súd v konaní o návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia ako predbežnú. Zrušením rozhodnutia, na základe ktorého bolo plnené, by došlo k bezdôvodnému obohateniu toho, komu bolo plnené, len vtedy, ak by právny dôvod plnenia reálne nespočíval v hmotnom práve (porovnaj aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. novembra 2011, sp.zn.5MCdo/17/2009).

23. Podobne z rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 18/16 vyplýva: Ústavný súd konštatuje, že právne stanovisko krajského súdu v danej veci, podľa ktorého v danom prípade na rozhodnutie o žalobe sťažovateľov domáhajúcich sa vydania bezdôvodného obohatenia nepostačuje zistenie, že právoplatné rozhodnutie, ktoré bolo titulom exekučného plnenia, bolo následne zrušené, treba akceptovať. Zrušenie právoplatného rozhodnutia v danom prípade nezakladá bez ďalšieho právo sťažovateľov na vrátenie poskytnutého plnenia, pretože rozhodujúce je, či právny dôvod plnenia spočíval na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe. Názor sťažovateľov, podľa ktorého zrušenie právoplatného rozsudku zakladá samo osebe právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, by bol akceptovateľný iba v prípade právoplatného rozsudku majúceho konštitutívne účinky, čo však v tejto veci nie je splnené, keďže išlo o rozsudok deklaratórnej povahy. Znamená to, že zrušeným právoplatným rozsudkom bola len deklarovaná (nie teda konštituovaná) existencia hmotnoprávneho dôvodu plnenia. Samotné právoplatné rozhodnutie preto nepredstavovalo právny dôvod plnenia (v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka), ale len formu autoritatívnej súdnej ochrany dôsledkov existencie tohto právneho dôvodu. Per eliminationem možno dospieť k záveru, že právoplatný rozsudok súdu bude právnym dôvodom plnenia (v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka) len vtedy, ak sa právoplatnosťou rozsudku konštituujujú (zakladajú, menia alebo rušia) práva a povinnosti subjektov právnych vzťahov. Ak bude takýto rozsudok na základe mimoriadneho opravného prostriedku zrušený, potom pôjde o právny dôvod plnenia, ktorý dodatočne odpadol (v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

24. Z uvedeného vyplýva, že súdna prax spája vznik bezdôvodného obohatenia v prípade plnenia na základe súdneho rozhodnutia, ktoré bolo neskôr zrušené, jedine v prípade, ak by právny dôvod plnenia reálne nespočíval v hmotnom práve. Otázku, či tu bola povinnosť plniť podľa hmotného práva, a rozsah tejto povinnosti, rieši súd v konaní o návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia ako predbežnú.

25. Za skutkového stavu, ktorý nebol medzi stranami sporu sporným, a to, že žalobkyňa v exekučnom konaní plnila na základe exekučného titulu, ktorý bol neskôr zrušený, záver súdu o tom, že na strane žalovanej tak vzniklo bezdôvodné obohatenie podľa ust. § 451 ods. 2 OZ, je predčasný a súčasne z tohto dôvodu nesprávny, pretože súd sa pri posúdení tohto nároku nezaoberal tiež otázkou povahy poskytnutého plnenia, ako predbežnou otázkou.

26. V kontexte uvedeného odvolací súd ďalej zdôrazňuje, že pre posúdenie žalobou uplatneného nároku má relevanciu skutková okolnosť, ktorá nastala v priebehu konania vedeného súdom prvej inštancie, a to okolnosť, že o nároku žalovanej pôvodne uplatnenom v konaní vedenom na OS Michalovce sp. zn. 10C/71/2012, po zrušení oboch rozhodnutí vydaných v týchto konaniach, bolo vedené konanie pod novou sp. zn. 10C/207/2006 so záverom, že v konečnom dôsledku bol nárok žalovanej zamietnutý, tak ako to vyplýva z rozsudku KS v Košiciach sp. zn. 3Co/348/2018 zo dňa 22.1.2019, proti ktorému bolo podané dovolanie.

27. Súdna prax rieši aj prípady, kedy môže dôjsť k novému prerokovaniu veci a k vydaniu rozhodnutia, ktoré je buď totožné alebo iné, než rozhodnutie pôvodné, ktoré bolo dôvodom pre plnenie a splnenie hmotno-právnej povinnosti. Tento právny dôvod plnenia trvá aj v prípade zrušenia rozsudku, ktorý ho deklaroval, takže v takomto prípade nemožno hovoriť o bezdôvodnom obohatení až dotedy, kým súd opätovne nevydá rozhodnutie o uplatnenom nároku (napr. takýto záver vyplýva tiež z rozhodnutia NS SR sp. zn. 5MCdo/17/2009, na ktoré poukazovala tiež žalovaná, hoci najvyšší súd uvedené poznamenal v súvislosti s posúdením námietky premlčania bezdôvodného obohatenia).

28. Podobne z nálezu ÚS SR sp. zn. II. ÚS 18/16, v ktorom sa ústavný súd vyjadroval k nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť na základe súdneho rozhodnutia, ktoré malo deklaratórnu, nie konštitutívnu povahu, vyplýva: ... Uvedený záver potvrdzuje správnosť rozhodujúcej úvahy krajského súdu, podľa ktorej o žalobe sťažovateľov na vydanie bezdôvodného obohatenia bude možné rozhodnúť len potom, čo sa vyrieši, či pohľadávka žalobcov voči sťažovateľom (ktorá bola už exekučne vymožená) je dôvodná. Ak by sa totiž táto pohľadávka napokon ukázala ako dôvodná, potom by plnenie získané žalobcami od sťažovateľov nebolo možné považovať za bezdôvodné obohatenie. Práve táto rozhodujúca otázka sa rieši v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 C 40/2004, a preto je namieste, aby pred rozhodnutím o uplatnenom nároku sťažovateľov na vydanie bezdôvodného obohatenia bolo najprv rozhodnuté o dôvodnosti či nedôvodnosti uplatneného nároku žalobcov na náhradu škody.

29. Súd prvej inštancie posúdil vznik bezdôvodného obohatenia bez posúdenia, akú povahu malo súdne rozhodnutie, na základe ktorého žalobkyňa plnila. Súčasne v prípade, ak by išlo o súdne rozhodnutie deklaratórnej povahy, nezohľadnil okolnosť výsledku v novom konaní, ktoré nasledovalo po zrušení súdneho rozhodnutia, na základe ktorého žalobkyňa plnila. Na základe uvedeného je rozhodnutie súdu predčasné, a z toho dôvodu súčasne nesprávne.

30. Zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v ktorom rozhodne opätovne o trovách celého konania, vrátane trov odvolacieho konania.

31. Po zrušení a vrátení veci bude úlohou súdu v prvom rade posúdiť, či právny dôvod plnenia zo strany žalobkyne spočíval na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe, teda posúdiť charakter súdneho rozhodnutia, na základe ktorého žalobkyňa plnila. O bezdôvodné obohatenie pôjde v prípade, ak by súdne rozhodnutie, na základe ktorého žalobkyňa plnila, a tvorí žalobou uplatnené bezdôvodné obohatenie, malo povahu konštitutívneho rozhodnutia, pretože právny dôvod plnenia pre taký prípad netrvá (na rozdiel od súdneho rozhodnutia deklaratórnej povahy). V prípade deklaratórneho charakteru súdneho rozhodnutia, na základe ktorého žalobkyňa plnila, bude existencia bezdôvodného obohatenia závisieť od toho, či v konečnom dôsledku predmetné plnenie bude súdom priznané alebo nie. Aj keď súčasne možno konštatovať už existenciu právoplatného a vykonateľného rozhodnutia vo veci (t.j. v rámci nového prejednaní veci po zrušení súdneho rozhodnutia) a to s výsledkom, podľa ktorého právo žalovanej bolo súdom zamietnuté (t.j. žalobkyňa nebola zaviazaná na žiadne plnenie zo žalobou uplatneného práva pôvodnou žalobou vedenou ešte OS Michalovce pod sp. zn. 10C/71/2012), nemožno prehliadnúť tú okolnosť, že proti tomuto právoplatnému a vykonateľnému rozhodnutiu bolo podané dovolanie, teda súdne rozhodnutie KS v Košiciach zo dňa 22.1.2019 sp. zn. 3Co/348/2018 nemusí byť konečné. V kontexte uvedeného potom je potrebné, aby súd prvej inštancie opätovne zvážil prerušenie konania v súvislosti s podaným dovolaním žalovanej proti predmetnému rozhodnutiu Krajského súdu v Košiciach, samozrejme iba za situácie, ak dovolacie konanie stále prebieha a neskončilo. V tejto súvislosti bude úlohou súdu prvej inštancie zistiť, či na dovolacom súde prebieha tvrdené dovolacie konanie a pod akou spisovou značkou, resp. s akým výsledkom bolo skončené; podľa výsledku tohto

zistenia nanovo posúdi, či nie je daný dôvod na postup podľa § 164 CSP vychádzajúc z vyjadreného právneho názoru odvolacieho súdu, podľa ktorého v dôsledku podaného dovolania proti právoplatnému rozhodnutiu Krajského súdu v Košiciach, dovolaním napadnutý rozsudok nemusí byť konečný. Uvedené samozrejme bude platiť iba za situácie, že exekučný titul, na základe ktorého žalobkyňa plnila, a ktorý bol následne zrušený, má deklaratórnu povahu.

32. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej

hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).